

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Gondán Csaba jogtanácsos által képviselt **Nyugdíjfolyósító Igazgatóság** (1132 Budapest, Váci út 73.) alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. november 17. napján kelt 62. P. 21.245/2009/23. számú ítélete ellen a felperes 2009. december 16. napján 26. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült pártfogó ügyvédi díjat és a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes eredetileg 2008. december 17. napján a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál előterjesztett keresetlevelében az alperes jogellenes magatartásának megállapítását kérte és kötelezését a felperes jogerős ítélet szerinti fizetési kötelezettségeinek megfelelő összeg, ami végrehajtási eljárásban akkor 8.000.000 Ft volt, mint vagyoni és 5.000.000 Ft nem vagyoni kár megfizetésére. Az utóbbi tekintetében 1997. június 30. napjától a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatot érvényesített. Követelése alapjául azt adta elő, hogy az "...." Bank Rt-től 1990. szeptember 18. napján lakóház építésére felvett 500.000 Ft és a 1991. május 27. napján lakásépítésre felvett 300.000 Ft kölcsön visszafizetési kötelezettségének 1995. január 11. napjáig eleget tett, ezt követően azonban azért nem tudta a részleteket teljesíteni, mert nyugdíjának csak 50 %-át folyósította az alperes, jóllehet legfeljebb csak 20 %-ig volt a levonás teljesíthető. Emiatt 1997. június 30. napján a pénzintézet a kölcsönszerződést felmondta, majd 1999-ben fizetési meghagyás kibocsátását kérte a felperessel szemben, melynek eredményeként a Kaposvári

Városi Bíróság 15. P. 20.495/2000/2. számú ítéletével 2.181.249 Ft, ennek kamatai és a perköltség megfizetésére kötelezte. Állította, hogy az alperes jogellenes magatartását a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1998. szeptember 30. napján meghozott 6. P. 93.312/1996/22. számú elsőfokú és Fővárosi Bíróság 1999. szeptember 30. napján meghozott 57. Pf. 21.844/1999/2. számú másodfokú ítélete megállapította. Mivel a jövedelme megmaradó része a családja eltartására is csak szűkösen volt elég, ezért nem tudta a pénzügyi kölcsönt megfizetni. Nem következett volna be a pénzügyi felé a bírósági ítélettel megállapított fizetési kötelezettsége, ha az alperes a tartásdíjat a bírósági kötelezésnek megfelelően vonja le. Ez idézte elő azt a helyzetet, amelyben az ingatlanára árverést tűztek ki. Nem vagyoni kára amiatt keletkezett, hogy az események következtében a családjával a kapcsolata helyrehozhatatlanul megromlott, gyermekei elfordultak tőle, feleségével folyamatos stresszben élnek a bizonytalanság és kilátástalanság miatt. Felesége, de a saját egészségi állapota is rendkívül megromlott. Keresete alapjául az Alkotmány 67. §-át, 70/D. § (1) bekezdését, a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontját, 355. § (1) és (4) bekezdéseit jelölte meg, mert az alperes megsértette a családi élethez, a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez fűződő személyiségi jogát. Utóbb megállapításra irányuló kérelmét már nem tartotta fenn (9. sorszámú jegyzőkönyv). Vagyoni kára 1997-ben következett be, amikor a kölcsönszerződését felmondták, de mert a végrehajtási eljárás folyamatban van, a kár folyamatosan változik, a nyilatkozat megtételekor 8.226.400 Ft-ot tett ki. A vagyoni kár után a késedelmi kamatot 2009. április 20. napjától érvényesítette évi 44 %-os mértékben. A nem vagyoni kár is 1997. június 30. napján következett be, e körben a kamatfizetés kezdőnapját ebben az időpontban jelölte meg. Az alperes által hivatkozott elévülést megszakította a 2005. évi keresetindítása.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére irányult a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja és a 157. § a) pontja alapján. Másodlagosan elévülésre alapítva kérte a kereset elutasítását. Harmadlagosan pedig amiatt, mert a felperes nem bizonyította, hogy az alperes jogszerűtlen magatartásával okozati összefüggésben keletkezett az általa megjelölt mértékű kár. Előadta, hogy a Somogy Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 1995. május 8. napján meghozott határozatával 8.400 Ft rokkantsági nyugdíjat állapított meg a felperesnek 1995. január 12. napjától, az alperes 1995. júniusától tudott intézkedni a folyósításról, minthogy a határozat 1995. május 9-én érkezett be hozzá. A Somogy Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 1995. szeptember 14-i keltezésű irattal tájékoztatta az alperest a felperes havi 670 Ft összegű gyermektartásdíj-fizetési kötelezettségéről azzal, hogy a legutolsó munkáltatói levonás 1995. januárjában történt. Az alperes beszerezte a munkáltatói igazolást, a gyermektartásdíj megállapításáról rendelkező ítéletet, és azok beérkezése után 1995. novemberétől a nyugellátás terhére 50 %-os levonást foganatosított azzal, hogy 1995. november és december havi levonást 8.400 Ft összegben letétként kezelte, csak 1996. januárjában utalta ki a jogosultnak. A gyermektartásdíjról rendelkező ítélet 1995. október 31. napján, a felperes munkáltatói igazolása pedig 1995. november 16. napján érkezett be. A felperes és a gyermektartásdíj jogosultja 1996. április 16. napján a Kaposvári Városi Bíróság előtt a 9. P. 20.757/1996. számú perben

egyezséget kötöttek, és eszerint a felperes tartásdíj-fizetési kötelezettsége 1996. május 1. napjától megszűnt. Az egyezséget jóváhagyó végzés 1996. április 24. napján érkezett be az alpereshez, így 1996. június 1. napjával lehetett intézkedni a levonások megszüntetéséről. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 6. P. 93.312/1996/22. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes 1995. január 12. napja és 1996. április vége között 27.092 Ft-ot vonhatott volna le a felperes nyugdíjából 29.098 Ft helyett, ezért kötelezte 2.006 Ft és járulékai megfizetésére. Az ítélet szerint az alperes jogszerűen járt el a nyugdíj 50 %-áig terjedő levonással, csak az 1996. május havi ellátásból való levonást tartotta jogszerűtlennek, ezen alapult a marasztalás. A Fővárosi Bíróság 57. Pf. 21.844/1999/2. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, az alperes a másodfokú határozat 1999. november 18-i beérkezését követően december 8. napján intézkedett az ítélet szerinti marasztalás kiutalásáról. Az alperes álláspontja szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 6. P. 93.312/1996/22. számú jogerős ítélté folytán ítélt dolog a felperes keresete, ezen alapult elsődleges, per megszüntetésére irányuló kérelme. Tagadta azt a felperesi állítást, hogy ezen eljárásban a bíróság megállapította volna az alperes jogellenes magatartását. Elévülésre azért hivatkozott, mert 1996. júniusában már semmilyen jogcímen a felperes nyugdíjából levonást nem teljesített, de a felperes a banki hitel törlesztő részleteit továbbra sem fizette, a pénzügyintézet pedig a szerződést 1997. június 30. napján mondta fel. A felperes esetleges követelése elévült, de az alperes a jogerős ítélettel meghatározott 2.006 Ft-on felül, amit megfizetett, a felperesnek kárt nem okozott, így a kereset egészében megalapozatlan.

A Fővárosi Bíróság 2009. november 17. napján meghozott 62. 21.245/2009/23. számú ítéletével az alperesnek a per megszüntetésére irányuló kérelmét és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesek 596.792 Ft perköltséget. Rendelkezett arról, hogy a feljegyzett 793.600 Ft eljárási illetéket az állam viseli. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját teljes egészében az állam köteles viselni.

Az alperesnek a per megszüntetésére irányuló indítványa miatt az elsőfokú bíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a Pp. 229. § (1) bekezdésére tekintettel az ítélt dolog feltételei fennállnak-e. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 6. P. 93.312/1996. számú eljárásában jóllehet a felek a jelen perbelivel azonosak voltak, a ténybeli és a jogi alap részben eltért. A felperes a nyugdíjából teljesített többletlevonást érvényesítette kárként, ennek megfizetésére kérte kötelezni az alperest, míg jelen perben a ténybeli alap az volt, hogy a többletlevonás vezetett a kölcsönszerződések felmondásához, a felperes személyhez fűződő jogai megsértéséhez, és ebből ered vagyoni és nem vagyoni kára. A felperes korábban erre a tényre nem alapított igényt, ezért nem tekinthető ítélt dolognak. A későbbi kártérítési perekben a pert megszüntették, illetve a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasították, ezért ezek sem eredményeznek ítélt dolgot. Az elsőfokú bíróság tehát az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét alaptalannak minősítette, és azt a Pp. 162. § (2) bekezdése szerint az ügyet befejező határozatában bírálta el.

Ezt követően az alperes elévülési védekezésével foglalkozott. A Ptk. 326. § (1) és 360. § (1), (2) bekezdései alapján rögzítette, hogy az elévülés akkor kezdődik, amikor a károsodás bekövetkezett, vagyis a felperes vagyonában beállt az értékcsökkenés, amikor sérült a személyiségi joga. A felperes saját előadása volt, hogy a kár 1997. júniusában következett be, de a perben felmerült tények is azt támasztották alá, hogy az elévülés 1997. június 30. napján kezdődött meg. Az elsőfokú bíróság vizsgálta, volt-e olyan körülmény, ami alapján az elévülés megszakítása megállapítható lenne (Ptk. 327. § (1) bekezdés). A Pesti Központi Kerületi Bíróság 8. P. 91.928/1999. számú perét vizsgálva kifejtette, hogy a keresetlevél alperesnek történő kézbesítése az elévülést megszakította függetlenül attól, hogy utóbb a pert megszüntették. Az iratokból megállapította, hogy az alperes a keresetlevélre 2001. július 19. napján nyilatkozott, legkésőbb tehát ekkor a keresetlevelet kézhez vette. A felperes már e perben is vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését kérte, vagyoni és nem vagyoni kárigényét is a jelen perrel megegyező tényekre alapította. A felperes már ebben az ügyben is a kára bekövetkezését 1997. június 30. napjában határozta meg. Az 1997. június 30. napján megkezdődött elévülést a 2001. júliusában kézbesített keresetlevél megszakította. Ezt követően azonban csak az a per volt a felek között folyamatban, amelyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9. P. 91.810/2005/4. szám alatt a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, de ez esetben a keresetlevél előterjesztése nem szakítja meg az elévülést (BH 2007. 229.). A 2001. júliusában megszakadt és újból megkezdődött elévülést jelen per 2008. december 17-i megindításáig semmilyen cselekmény nem szakította meg, így a felperes követelése elévült a Ptk. 324. § (1) bekezdése értelmében, melyre tekintettel a Ptk. 204. § (1) és (3) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető. Ezen alapult a kereset elutasítása. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy a rendelkezésre álló iratokból nem volt megállapítható, hogy az alperesnek az a magatartása, mely szerint 2.006 Ft-ot jogellenesen vont le a felperes nyugdíjából, okozta volna a kölcsönszerződések felmondását. A felperesnek már 1993-ban is volt hátraléka, ami folyamatosan emelkedett, ezért nem állapítható meg, hogy az alperes által jogellenesen levont 2.006 Ft eredményezte volna a kölcsönszerződések felmondását. A kereset elévülés miatti elutasítására tekintettel az elsőfokú bíróság mellőzte a személyhez fűződő jog sérelmének bekövetkezésére vonatkozó bizonyítási indítványokat.

A pereszes felperest a Pp. 77. §-a és 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes perköltsége megfizetésére, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja szerint határozta meg figyelemmel a perértékre. A felperes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése). A pártfogó ügyvéd díjáról a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján döntött.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének történő helyt adást kért, másodlagosan a megítélt perköltség alóli mentesítését, illetve annak mértéke csökkentését. Tévesnek minősítette az elsőfokú

bíróság elévülésre alapozott álláspontját. Állította, hogy a 2005. évi perindítása megszakította az elévülést, és ehhez képest 2008-ban kezdeményezett újra eljárást. Igazolta, hogy a pénzügyi intézet a hitelszerződéseit a hátralékos tartozások miatt mondta fel, fizetési nehézségeinek pedig az volt az oka, hogy az alperes a bírósági egyezségben írt 20 % helyett 50 %-ot vont le a nyugdíjából. Az elsőfokú bíróság által megítélt perköltséget rossz anyagi körülményeire tekintettel nem tudja megfizetni, ekkora összeggel nem rendelkezik, behajtása teljesen ellehetetlenítene az életét. Felhívásra akként nyilatkozott, hogy a perköltség mérséklése esetén annak összegét 100.000 Ft-ra szállítsa le a másodfokú bíróság.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, mert azt érdemben helyesnek minősítette. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 9. P. 91.810/2005. számú perben a felperes keresetlevelét idézés kibocsátása nélkül elutasította. Az elévülés megszakítására csak a sikeresen érvényesített kereset alkalmas. A felperes a kár bekövetkezésének idejét 1997. június 30. napján jelölte meg, ekkor kezdődött az elévülés, majd a 8. P. 91.928/1999. számú per 2001. júliusában kézbesített keresetlevele megszakította, de e per megszüntetése után jelen per 2008. december 17-i megindításáig már semmilyen cselekmény nem szakította meg az elévülést, ezért a felperes követelése bírósági úton nem érvényesíthető. Változatlanul alaptalannak minősítette azt a felperesi hivatkozást, hogy az alperes jogellenes magatartásának volt következménye a hitelszerződések felmondása. Az alperes által jogellenesen levont 2.006 Ft nem okozta a hitelszerződések felmondását, nincs okozati összefüggésben a felperes vagyoni és nem vagyoni kárával. A felperesnek már 1993-ban is volt hátraléka, és az folyamatosan emelkedett.

A fellebbezés folytán az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes terjedelmében felülbírált (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg. Helyesen járt el, amikor az alperes védekezésére tekintettel vizsgálat tárgyává tette a felperesi követelés elévülését, és a rendelkezésre álló adatok alapján helyes következtetést vont le arra, hogy a felperes által állítottan 1997. június 30. napján bekövetkezett vagyoni és nem vagyoni kár, mint követelés elévült. Megalapozottan fejtette ki, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 1999. december 9. napján 8. P. 91.928/1999. számon megindított per az elévülést megszakította, és az elévülés az ezen perben 2001. szeptember 6. napján meghozott permegszüntető végzés jogerőre emelkedése után újra megkezdődött (Ptk. 327. § (2) bekezdés). Ugyanakkor a felperes újabb perindítása az elévülést nem érintette, mert keresetlevelét 2006. május 29. napján 9. P. 91.810/2005/4. szám alatt idézés kibocsátása nélkül elutasították. 2001. szeptember 6. napjától 2008. december 17. napjáig, jelen per megindításáig a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt év letelt, így a felperes követelése elévült, bírósági úton nem érvényesíthető. Arra is helyesen vont le

következtetést az elsőfokú bíróság, hogy az alperes 1996-ra mindösszesen 2.006 Ft többletlevonást teljesített a felperes nyugdíjára, egyébként a gyermektartásdíj levonása részéről jogszerűen történt. A felperes saját maga igazolta, hogy már 1993-ban, 1994-ben volt kölcsönhátraléka, 1995-re a hátralék összege már 90.310 Ft-ra emelkedett, így a kölcsönszerződés nem teljesítésének nem az az oka, hogy az alperes 1995. júniusa és 1996. áprilisa közötti időre mindösszesen 2.006 Ft-tal több levonást teljesített, mint kellett volna.

Az elutasító rendelkezésből következett, hogy a pervesztes felperes tartozik az alperes képviselőjével felmerült költség megfizetésére. Az alperes eredményes védekezése vezetett a kereset elutasítására. Az alperes nyolc beadványt szerkesztett és két tárgyaláson képviseltette magát. Nem volt olyan ok, ami alapján az alperes javára a Pp. 75. § (2) bekezdése szerint járó jogtanácsosi munkadíjat mellőzni, illetve ami alapján az elsőfokú bíróság által megítélt összeget mérsékelni lehetett volna.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - utalva a Pp. 254. § (3) bekezdés második mondatára - helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az alperes perköltségre nem tartott igényt, e tárgyban a másodfokú bíróság a rendelkezést a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte. A felperes számára engedélyezett költségmentesség (Pp. 84. § (1) bekezdés a) pont) folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli. A felperes képviselőjére kirendelt pártfogó ügyvéd díjára a Pp. 87. § (2) bekezdése az irányadó.

, 2010. április 29.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hőbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hitelül: